

Μεταδεδομένα Επικοινωνίας & Ποινική Δίκη

Η δικονομική μεταχείριση των εξωτερικών
στοιχείων της επικοινωνίας – δεδομένων κίνησης
και θέσης – μεταδεδομένων

Κως 27.6.2026 Ολυμπία Κλειτσάκη
Αντισταγγελέας Εφετών

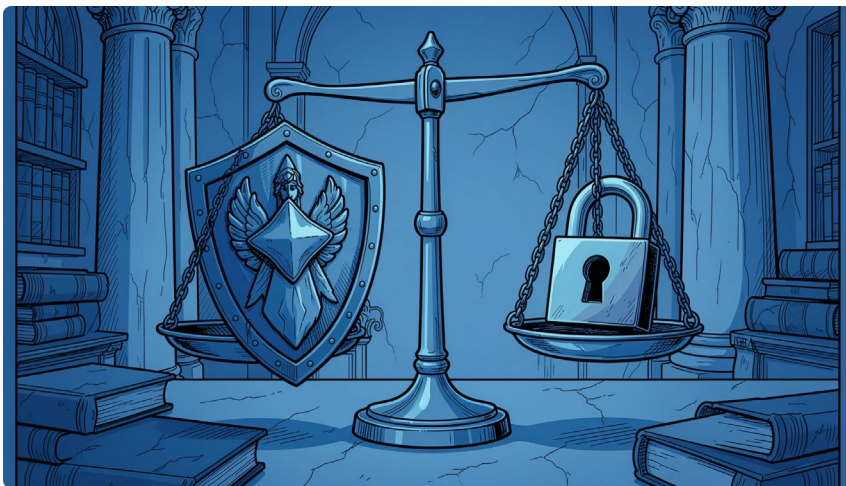

Η Ψηφιακή Μετάβαση

Η παραδοσιακή επικοινωνία — κλασική αλληλογραφία και αναλογικά δίκτυα — έχει αντικατασταθεί από ένα σύνθετο πλέγμα ψηφιακών ανταλλαγών με κρυπτογράφηση end-to-end. Το ενδιαφέρον των διωκτικών αρχών μετατοπίζεται πλέον και στα εξωτερικά στοιχεία (μεταδεδομένα), καθώς το περιεχόμενο καθίσταται πολλές φορές τεχνικά απροσπέλαστο (συνομιλίες μέσω εφαρμογών όπως Signal, Telegram)

Η Δογματική Σύγκρουση

Ασφάλεια vs Ιδιωτικότητα

Αφενός, η ανάγκη διαλεύκανσης σύγχρονων μορφών εγκληματικότητας. Αφετέρου, η απόλυτη διαφύλαξη θεμελιωδών δικαιωμάτων —κορυφαία έκφραση: το **απόρρητο των επικοινωνιών** .

Το ΔΕΕ ήδη από 3^η δεκαετία του 1980 (Malone κατά ΗΒ) έκρινε ότι τα εξωτερικά στοιχεία υπάγονται στην προστασία του απορρήτου, απαιτώντας σαφή εσωτερική νομοθεσία.

Τι Είναι τα Μεταδεδομένα;

Δεδομένα που παράγονται από παρόχους κατά τη διαδρομή μιας σύνδεσης —**χωρίς** να περιλαμβάνουν το περιεχόμενο. Δύο κατηγορίες:

Δεδομένα Κίνησης

Αριθμός κλήσης, IP address, ώρα έναρξης/λήξης, διάρκεια, δίκτυο προέλευσης/λήψης

Δεδομένα Θέσης

Γεωγραφική θέση τερματικού —σε ποια κεραία κινητής ήταν συνδεδεμένο σε συγκεκριμένη στιγμή

Παραδείγματα Αποδεικτικής Αξίας

Ευαίσθητες Κλήσεις

Επαναλαμβανόμενες κλήσεις σε ψυχίατρο ή γραμμή θυμάτων βίας αποκαλύπτουν άμεσα προσωπική κατάσταση — *χωρίς* να ακουστεί το περιεχόμενο.

Συνάντηση «στα τυφλά»

«Θα συναντηθούμε αύριο έξω από το σπίτι μου» τα μεταδεδομένα θέσης (GPS/κεραίες) αποδεικνύουν *αν* και *πού* έγινε η συνάντηση.

«Το πακέτο είναι έτοιμο»

Γιάννης & Νίκος στο ίδιο ερημικό σημείο κάθε μέρα στις 20:00 για 5 λεπτά — πριν από κάθε συνάντηση, κλήση από καταδικασθέντα για ναρκωτικά.

Νομοθετικό Πλαίσιο

Άρθρο 19 Συντάγματος

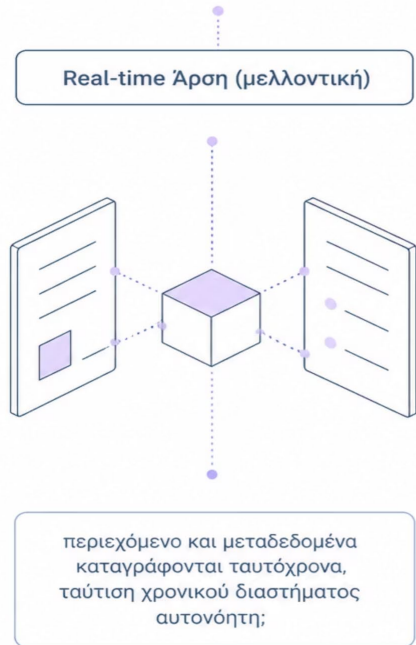
Απόλυτη προστασία απορρήτου —εξουσιοδότηση κοινού νομοθέτη για άρση σε σοβαρά εγκλήματα.

N. 5002/2022

Τυποποίηση διαδικασίας άρσης. **Άρθρο 6 παρ. 4:** τα μεταδεδομένα ως *αυτοτελές αντικείμενο άρσης*—δικονομική εξομοίωση με το περιεχόμενο.

- Δικαστικό Συμβούλιο εντός 48 ωρών
- Προσωρινή άρση από τον Εισαγγελέα ή τον Ανακριτή με επικύρωση από το Συμβούλιο εντός 3ημερών
- Διάρκεια: έως 2 μήνες, παράταση ανά δίμηνο και έως 10 μήνες συνολικά

Μελλοντική vs Παρελθοντική Άρση

Το Κρίσιμο Ζήτημα

Μπορεί ένα βούλευμα να ζητήσει **εφάπαξ** τα μεταδεδομένα ολόκληρου του περασμένου δεκαμήνου, ή περιορίζεται από τον κανόνα του «διμήνου» που ισχύει για το περιεχόμενο;

Νομολογία Αρείου Πάγου

Ολομέλεια Α.Π. (4/2024 & 5/2024)

Με **μειοψηφία 1** : το δίδμηνο και οι παρατάσεις έως 10 μήνες ισχύουν *τόσο* για μελλοντική *όσο* και για παρελθοντική άρση απορρήτου των εξωτερικών στοιχείων

Μειοψηφία

Οι δίδμηνες άρσεις σχεδιάστηκαν για **μελλοντικές** επικοινωνίες. Για παρελθοντικά δεδομένα —στατική κατάσταση —δεν υφίσταται λόγος για επανεκτίμηση

Εξέλιξη

Το ΣΤ΄ Ποινικό Τμήμα παρέπεμψε εκ νέου το θέμα της ανά δίδμηνο άρσης του απορρήτου για παρελθοντικά στοιχεία στην Ολομέλεια (απόφ. 587/2025).
Ολομέλεια ΑΠ1/2026 η ανά δίδμηνο παράταση ισχύει και για την παρελθοντική άρση του απορρήτου

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

- Τεχνητός «τεμαχισμός» ανά δίμηνο γραφειοκρατικός μαραθώνιος
- Κίνδυνος απώλειας αποδεικτικού υλικού (αυτόματη διαγραφή)
- Αδυναμία συνολικής εικόνας σε οργανωμένο έγκλημα
- Δογματικό παράδοξο: «παράταση» για γεγονότα που έχουν ήδη αποκρυσταλλωθεί

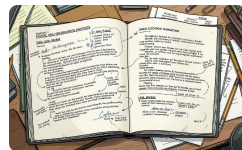
Προτεινόμενη προσέγγιση :

Άρση του απορρήτου για παρελθοντικά στοιχεία για το πρώτο δίκη

Καταγραφή και αξιολόγηση των στοιχείων που προέκυψαν μέσα στον απολύτως αναγκαίο χρόνο

Σύνταξη αιτιολογημένης έκθεσης

Έκδοση νέας άρσης για το επόμενο δίκη με θεμελίωση των λόγων για εξακολούθηση στο πλαίσιο της αιτιολογημένης έκθεσης —ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΑΝΑΜΕΝΟΥΜΕ ΝΑ ΠΑΡΕΛΘΕΙ ΤΟ ΔΙΜΗΝΟ

Πλεονεκτήματα:

Τήρηση του γράμματος του νόμου για άρση ανά δίκη

Τήρηση της αρχής της αναλογικότητας

Αποδεικτική συνέχεια στην έρευνα

Μη απώλεια κρίσιμων στοιχείων

Μη διαγραφή δεδομένων λόγω παρέλευσης του υποχρεωτικού χρόνου διατήρησης

Νομοθετική Πρόταση

Ο νομοθέτης θα πρέπει να θεσπίσει διαφοροποιημένη ρύθμιση για παρελθοντικά στοιχεία: **εφάπαξ και ενιαία πρόσβαση** στο ιστορικό βάθος που απαιτεί η έρευνα, με αυστηρότερη αιτιολογία από τα δικαστικά συμβούλια. Μόνο έτσι τα μεταδεδομένα θα παραμείνουν ισχυρό όπλο στα χέρια της Δικαιοσύνης *χωρίς* να συρρικνώνεται η συνταγματική προστασία.

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας!